

Hur bra är man på att återberätta en räddningsinsats?

Sedan införandet av Lagen om skydd mot olyckor (2003:778) trädde i kraft har kraven på utvärdering av räddningsinsatser ökat. Frågan har därför lyfts huruvida de aktuella metoderna för att samla erfarenheter kan anses funktionella utifrån sitt syfte.

I denna studie har författarna undersökt hur mycket man kommer ihåg från en händelse och vilka faktorer som främst påverkar hur mycket man minns. Fokus har legat på att ta reda på hur mycket man minns i samband med en räddningsinsats. Studien genomfördes genom att händelseförloppet för inspelade räddningsinsatser jämfördes med intervju av aktuell styrke- eller insatsledare på räddningstjänsten i Höör och Hörby. Vid granskning av material och intervjuer har författarna fokuserat på de händelseförlopp, ledning och samverkan med inriktning mot kommunikation mellan aktuell styrke- eller insatsledare och andra aktörer.

I studien har det framkommit en del intressanta resultat och slutsatser. Det mest intressanta som gick att se är att de inblandade styrke- och insatsledarna verkar tro att de minns mer från insatsen än vad de faktiskt kommer ihåg. Det gick även att se vissa tecken på att faktorerna stress, genomgång av händelse i efterhand och hur pass omfattande insatsen var kan påverka hur mycket en person minns från en händelse. I flera av de intervjuer som har genomförts med aktuella styrke- och insatsledare har man kunnat se att de känner en högre stressnivå under inledningen av insatsen. Detta kan ha att göra med att det under framkörning och insatsens inledning finns en viss tidspress och mycket osäkerheter kring situationen som kan öka stressnivån. Ju längre in i insatsen man kommer och ju tydligare situationen är, desto mindre detaljer minns aktuell styrke- och insatsledare. På detta sätt har man alltså kunnat se att stress under kort period kan leda till att man minns mer från en händelse.

Det är svårare att se vilken påverkan de två andra faktorerna, genomgång av händelse i efterhand och insatsens omfattning, har på minnet. Genomgång av händelse i efterhand kan påverka hur mycket man minns men eftersom deltagarna i intervjuerna enbart glömmet bort detaljer och inte minns fel är detta inte något som det går att dra några slutsatser om. Det finns indikationer på att insatsens omfattning har påverkat hur många detaljer man minns från en insats. Flera av de intervjuade styrke- och insatsledarna ansåg att aktuell insats var rutinmässig och det kan ha varit därför som de glömde vissa detaljer som var specifika för just den insatsen.

För att tillgodose kraven för utvärdering av räddningstjänst görs en studie av hur mycket man minns från en insats och vilka faktorer som kan påverka hur mycket man minns. I Höör och Hörby används hjälmkameror som ett komplement till de insatsrapporter som vanligen används. Genom att filma räddningsinsatserna är det möjligt att få en mer rättvis bild av vad som har hänt och det är lättare att sprida erfarenhet både internt och externt inom räddningstjänsten. För att se hur stor skillnaden är mellan att utvärdera en insats med hjälp av hjälmkamera jämfört med en utvärdering som endast baseras på aktuell styrke- eller insatsledares minne har händelseförloppet från det inspelade materialet jämförts materialet med en återberättelse av händelsen.

Det har visat sig vara svårt att få en rättvis bild av en insats med de utvärderingsmetoder som används i dagsläget eftersom det finns en risk att viktiga delar förbises. Om det inte går att få en rättvis bild av en insats är det svårt att utvärdera och ta lärdom och det finns en risk att viktiga delar förbises.

Caroline Carlheim och Louise Lund

Rätt minnesbild? *En studie av förutsättningarna för att återberätta ett händelseförlopp i samband med en räddningsinsats.*